

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз ОК 38/2024
13.10.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Милене Рашић и Светлане Томић Јокић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Радомира Марковића и др, због кривичног дела тешко убиство у подстрекавању из члана 114. став 1. тачка 5. у вези члана 34. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости јавног тужиоца Врховног јавног тужилаштва Ктз.бр. 196/24 од 02.09.2024. године, поднетом против правноснажне пресуде Апелационог суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Кж1-По1 9/22 од 19.04.2023. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2025. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА као основан захтев за заштиту законитости јавног тужиоца Врховног јавног тужилаштва Ктз.бр. 196/24 од 02.09.2024. године и **УТВРЂУЈЕ** да је правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Кж1-По1 9/22 од 19.04.2023. године учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) Законика о кривичном поступку, у корист окривљених Радомира Марковића, Милана Радоњића, Мирослава Курака и Ратка Ромића, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости јавног тужиоца Врховног јавног тужилаштва **ОДБИЈА** као неоснован.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Кж1-По1 9/22 од 19.04.2023. године усвојене су жалбе окривљеног Радомира Марковића, његове ... АА и његовог браниоца - адвоката Владимира Маринкова, окривљених Милана Радоњића и Ратка Ромића и њиховог браниоца - адвоката Зоре Добричанин Никодиновић и браниоца окривљеног Мирослава Курака – адвоката Стевана Протића и делимично жалба Тужилаштва за организовани криминал и пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Кпо1 бр. 73/20 од 02.12.2021. године преиначена тако што је Апелациони суд окривљене ослободио од оптужбе да су учинили и то: окривљени Радомир Марковић кривично дело тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 5. КЗ у подстрекавању у вези члана 34. КЗ, а окривљени Милан Радоњић, Мирослав Курак и Ратко Ромић као саизвршиоци

кривично дело тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 5. у вези члана 33. КЗ. Одлучено је о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтеву оштећених, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Јавни тужилац Врховног јавног тужилаштва поднео је захтев за заштиту законитости Ктз.бр. 196/24 од 02.09.2024. године против пресуде Апелационог суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Кж1-По1 9/22 од 19.04.2023. године, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) и 3) Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости и сходно члану 493. ЗКП утврди да је пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Кж1-По1 9/22 од 19.04.2023. године повређен закон у смислу члана 438. став 2. тачка 2) и 3) ЗКП у корист окривљених Радомира Марковића, Милана Радоњића, Мирослава Курака и Ратка Ромића.

Врховни суд је одржао седницу већа у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), на којој је размотрио списе предмета и правноснажну пресуду против које је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је делимично основан.

По налажењу Врховног суда основано јавни тужилац Врховног јавног тужилаштва указује да је доношењем побијане пресуде учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, а ово из следећих разлога:

У образложењу пресуде другостепени суд на страни 64. трећи пасус наводи да је сведок ББ испитан дана 08.01.2014. године пред Тужилаштвом за организовани криминал, без присуства странака, али да све оно што је тада изјавио није поновио на главном претресу пред окривљенима, браниоцима и судом и тиме је ускратио учесницима у поступку могућност да га питају било шта директно везано за све чињенице о којима се претходно изјашњавао, осим када су у питању наводи да ће „навигатор“ у једној акцији хапшења током 2000. године бити „ови Радоњини што су убили Ћурувију“. Такође, у образложењу побијане пресуде на страни 69. трећи пасус се наводи и да сведок ББ на главном претресу пред првостепеним и на претресу пред другостепеним судом није остао при исказу који је дао пред Тужилаштвом за организовани криминал на записнику дана 08.01.2014. године, а што је, по ставу Врховног суда у супротности са садржајем записника о главном претресу пред првостепеним судом од 26.09.2016. године као и записником о претресу пред другостепеним судом дана 08.03.2023. године.

Из записника о испитивању сведока ББ на главном претресу пред првостепеним судом дана 26.09.2016. године произлази да је сведок навео да нема ништа посебно да каже, осим онога што је изјавио и да нема шта да дода (страна 9. транскрипта аудио

записа са главног претреса одржаног дана 26.09.2016. године), након чега је председник већа омогућио учесницима у поступку да постављају питања сведоку (страна 9. – 116. транскрипта аудио записа), а што у конкретном случају, изнете наводе у образложењу пресуде да сведок ББ није на главном претресу поновио оно што је изјавио пред Тужилаштвом за организовани криминал, као и да је учесницима у поступку било ускраћено да сведоку постављају питања у вези са чињеницама о којима се претходно изјашњавао, чини противречним садржини записника о испитивању наведеног сведока пред првостепеним судом. Такође, из записника о главном претресу одржаном 26.09.2016. године произлази да је сведок ББ у више наврата одговарајући на питања суда и учесника у поступку, изричито изјавио да остаје при исказу који је дао, осим што је ускратио одговоре на питања која би га могла изложити кривичном гоњењу.

На претресу пред другостепеним судом одржаном дана 08.03.2023. године сведок ББ, одговарајући на питања председника већа и других учесника у поступку, више пута је изјавио да нема ништа да дода, нити да одузме од онога што је рекао на прошлом сведочењу, као и да све што је рекао стоји у записнику и да стоји иза тога (страна 12. и 13. транскрипта аудио записа са претреса одржаног пред Апелационим судом у Београду од 08.03.2023. године), а што такође наводе у образложењу другостепене пресуде (страна 69.), да сведок на главном претресу пред првостепеним судом и на претресу пред другостепеним судом није остао при исказу које је дао пред Тужилаштвом за организовани криминал на записнику дана 08.01.2014. године, чини знатно противречним садржини записника о испитивању сведока ББ пред Тужилаштвом за организовани криминал, првостепеним и другостепеним судом.

Сходно изнетом, по ставу Врховног суда, на описани начин, учињена је битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, обзиром да није могуће испитати законитост и правилност другостепене пресуде у погледу одлучних чињеница које произлазе из исказа сведока ББ, јер постоји знатна противречност између онога што се о одлучним чињеницама које су предмет доказивања наводи у разлозима пресуде о садржини записника о исказима сведока ББ датим у поступку у вези са догађајима из 1999, 2000. и 2002. године и самих тих записника.

Исту повреду закона другостепени суд је учинио и приликом оцене исказа сведока ВВ, ГГ, ДД и ЂЂ, у односу на радње које су предузимали у припреми реализације налога који су добили од ЕЕ, као и догађајима који су претходили тим радњама, о којима су се детаљно изјашњавали у својим исказима пред замеником тужиоца за организовани криминал и на главном претресу пред првостепеним судом.

Другостепени суд у образложењу пресуде на страни 75. наводи да сведоци ГГ и ВВ нису остали при својим исказима датим пред Тужилаштвом за организовани криминал 10.01.2014. године.

Наиме, из записника о испитивању сведока ГГ на главном претресу пред првостепеним судом дана 27.09.2016. године, произлази да је сведок изјавио да остаје

при изјави коју је дао на околности на које га је испитивало Тужилаштво за организовани криминал, да неће ништа додавати нити одузимати (страна 15. транскрипта аудио записа са главног претреса одржаног дана 27.09.2016. године), док је сведок ВВ изјавио да не може да се изјасни о питању да ли остаје при исказу који је дао 10.01.2014. године (страна 31. транскрипта аудио записа са главног претреса), што је у знатној противречности са наводима у образложењу другостепене пресуде (страна 75. први пасус), да сведоци ГГ и ВВ нису остали при својим исказима датим пред Тужилаштвом за организовани криминал дана 10.01.2014. године.

Поред изнетог, у образложењу другостепене пресуде на страни 75. и 76. се наводи да су се сведоци ДД и ЋЋ изјашњавали само о информацијама које су од неког чули, те да њихови искази садрже и потпуно различите информације, а што је противречно садржини записника о испитивању ових сведока пред Тужилаштвом за организовани криминал Кти бр. 3/14 од 31.01.2014. године и 06.02.2014. године, као и записника о главном претресу пред првостепеним судом одржаном дана 05.12.2016. године и 16.01.2017. године, који су прочитани на претресу пред другостепеним судом, а из којих произлази да су се наведени сведоци детаљно изјашњавали о чињеницама у вези са догађајем из 2002. године и праћењем окривљеног Мирослава Курака, као и чињеницама у вези са „ликвидацијом“ окривљених Курака и Ромића, односно о чињеницама које су им лично познате, како су и од кога дошли до одређених сазнања и информација, и који су се осим у детаљима у свему сагласно изјашњавали, што је противречно наводима у образложењу другостепене пресуде да су се наведени сведоци изјашњавали само о информацијама које су од некога чули, као и да њихови наводи могу да представљају само одређене индиције везано за предмет поступка, а посебно наводима да исти садрже потпуно различите информације, због чега суд није прихватио исте као поуздан доказ.

Сходно изнетом, по ставу Врховног суда, другостепени суд је учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП због које није било могуће испитати законитост и правилност другостепене пресуде у погледу одлучних чињеница које произлазе из исказа сведока ББ, ВВ, ГГ, ДД и ЋЋ јер постоји знатна противречност између онога што се о одлучним чињеницама које су предмет доказивања наводи у разлозима пресуде о садржини записника о исказима именованих сведока, и самих тих записника.

Разлози другостепене пресуде у погледу оцене чињеница које су предмет доказивања, а које су садржане у извештају о преснимавању, форензичкој анализи и прегледу похрањених података о оствареном телефонском саобраћају од 12.02.2012. године су потпуно нејасни и у знатној мери противречни, због чега није могуће испитати законитост и правилност пресуде, а ово из следећих разлога:

На страни 96. образложења пресуде другостепени суд је навео да је на претресу одбио предлог одбране да се извештај о преснимавању, форензичкој анализи и прегледу похрањених података о оствареном телефонском саобраћају од 12.02.2012. године потписан од стране ЖЖ, ЗЗ и ИИ са пратећом документацијом издвоји из списка као незаконит доказ, јер налази да треба прихватити аргументе из решења

Апелационог суда у Београду, Посебног одељења Кж2 По1 147/18 од 29.06.2018. године о законитом прибављању ДЛТ трака... чије преснимавање, форензичка анализа и преглед похрањених података о оствареном телефонском саобраћају је наложено наредбом истражног судије Посебног одељења Вишег суда у Београду Кри.По1.бр. 137/11 од 16.11.2011. године. Међутим, истовремено на страни 100. и 101. образложења пресуде другостепени суд наводи да након што је овај доказ детаљно размотрен, исти не може да прихвати као поуздан и веродостојан и да се на њему не може засновати чињенично стање у овом кривичном поступку, пре свега јер није обављено вештачење у складу са одредбом члана 124. ЗКП, а посебно имајући у виду да су странке оспоравале чињенице које произлазе из наведеног извештаја, као и да је ишчитавање ДЛТ трака и селекција података који се на њима налазе, извршено без захтева тужиоца и наредбе тада истражног судије, а у извештају од 21.02.2008. године не постоји податак када и у ком временском периоду и на који начин, односно по којим критеријумима је вршена селекција података, док у даљем току поступка нико по накнадно доношеним наредбама за вештачење није успео да прочита податке са ДЛТ трака, нити да изврши увид у садржину истих.

По ставу Врховног суда, из оваквих навода у образложењу пресуде остаје нејасно који конкретно доказ је предмет анализе другостепеног суда, а наведени разлози суштински представљају став другостепеног суда да је извештај од 12.02.2012. године доказ који је прибављен и изведен супротно Законику, дакле незаконит доказ, а што је противречно наводима о прихватању аргумената из решења Апелационог суда у Београду, Посебног одељења Кж2 По1 147/18 од 29.06.2018. године, у погледу законитости овог доказа у ком решењу се наводи да „у спису постоје докази о свакој предузетој процесној радњи везано за 40 ДЛТ трака и осталим техничким подацима који су били основа за сачињавање извештаја, како и када су одузети од оператера од стране овлашћених службених лица, предати Тужилаштву за организовани криминал, истражном судији Посебног одељења Вишег суда у Београду и Служби за специјалне истражне методе и БИА РС Одељењу за развој и вођење нових система за контролу телекомуникационим мрежама, те се не може прихватити закључак првостепеног суда да је извештај о преснимавању, форензичкој анализи и прегледу похрањених података о оствареном телефонском саобраћају од 12.02.2012. године ..., незаконит доказ... „,

Такође, потпуно су нејасни и наводи у образложењу другостепене пресуде да се извештај од 12.02.2012. године не може прихватити као поуздан и веродостојан, јер вештачење није обављено у складу са одредбама члана 124. ЗКП, а што је супротно са аргументима из решења Кж2 По1 147/18 које другостепени суд прихвата, имајући у виду да из наведених разлога произлази да суд кроз оцену веродостојности наведеног доказа заправо оцењује и његову законитост, а уколико је налаз нејасан, непотпун, погрешан, у противречности сам са собом или са околностима о којима је вештачено или се појави сумња у његову истинитост, односно ако је мишљење нејасно или противречно, сходно одредби члана 124. ЗКП, управо је орган поступка, у конкретном случају суд, надлежан за доношење наредбе о понављању вештачења како би се отклонили недостаци у налазу и мишљењу. У прилог овог закључка Врховног суда говори и чињеница да другостепени суд уопште није ни интерпретирао нити анализирао садржину овог доказа (анализа међусобно остварених комуникација у

периоду од 09.04. до 12.04.1999. године, између Милана Радоњића, Ратка Ромића, Мирослава Курака, чији су бројеви телефона таксативно наведени и у коме је назначен и број телефонске картице окривљеног Радомира Марковића, са свим подацима о времену, типу саобраћаја, трајању, ћелијама базних станица и адресама базних станица, преко којих је комуникација остваривана, као и анализа комуникација на основу јединственог идентификационог броја телефонског апарата), а приликом његове оцене је нашао да исти није веродостојан и да је непоуздан.

При томе, наводима да се ради о доказу који се не може прихватити као поуздан и веродостојан из разлога који не представљају оцену његове доказне вредности, већ указују на евентуалне недостатке у налазу и мишљењу који се отклањају поновним вештачењем сходно одредби члана 124. ЗКП, односно потпуно нејасним разлозима за закључак да се ради о „предлогу извештаја“ што је у супротности са садржином наведеног доказа, другостепени суд и у односу на једну од кључних чињеница која је била предмет доказивања у поступку даје разлоге који су потпуно нејасни и у знатној мери противречни, због чега такође није могуће испитати законитост и правилност пресуде чиме је такође учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Сходно изнетом, основани су наводи захтева за заштиту законитости јавног тужиоца Врховног јавног тужилаштва Ктз.бр. 196/24 од 02.09.2024. године којима се указује да је побијаном правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Кж1-По1 9/22 од 19.04.2023. године учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

У преосталом делу захтев за заштиту законитости јавног тужиоца Врховног јавног тужилаштва Ктз.бр. 196/24 од 02.09.2024. године је неоснован.

Јавни тужилац Врховног јавног тужилаштва у захтеву наводи да из записника о претресу пред другостепеним судом одржаном дана 08.03.2023. године произлази да је сведок ГГ изјавио да не остаје при ранијим исказима, јер се не сећа шта је рекао, док је сведок ВВ изјавио да не жели да одговара на питања суда, одбране и тужилаштва, у којој ситуацији другостепени суд, уместо да раније дати исказ прочита или репродукује његов оптички или тонски снимак, сходно члану 402. став 7. ЗКП и сведока упита за разлоге одступања, или да поступи у складу са чланом 406. став 1. тачка 4) ЗКП, констатује да сведоци нису остали при својим ранијим наводима и да су ускратили сведочење. Поступајући на описани начин другостепени суд је у току претреса, по ставу јавног тужиоца, учинио и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 3) ЗКП и то неправилном применом одредбе о испитивању сведока из члана 402. став 7. ЗКП, којом је прописана сходна примена члана 397. став 4. ЗКП, јер сведока није упозорио, нити упитао за разлоге одступања од раније датог исказа, нити је ранији исказ или део исказа прочитао и репродуковао његов оптички или тонски снимак, као и одредбе члана 406. став 1. тачка 4) ЗКП, којом је прописан начин извођења доказа у случају одбијања сведока да без законског

разлога да исказ на претресу, односно није прочитао записник о раније датом исказу у поступку.

Изнете наводе Врховни суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога:

Стоје наводи захтева јавног тужиоца да из записника о претресу пред другостепеним судом од 08.03.2023. године произлази да је сведок ГГ изјавио да не остаје при ранијим исказима, јер се не сећа шта је рекао, док је сведок ВВ изјавио да не жели да одговара на питања суда, одбране и тужилаштва.

Одредбом члана 402. став 7. ЗКП прописано је да се приликом испитивања сведока, вештака или стручног саветника сходно примењују одредбе члана 397. став 4. и 5. и члана 398. став 3. до 5. овог Законика.

Одредбом члана 397. став 4. ЗКП прописано је да ако оптужени одступи од свог раније датог исказа председник већа упозориће га на то, упитати за разлоге одступања и, по потреби, одредиће по службеној дужности или на захтев оптуженог да се раније дат исказ или део тог исказа прочита и репродукује његов оптички или тонски снимак.

Одредбом члана 406. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да, осим у случајевима посебно прописаним у овом Законик у, упознавање са садржином записника о исказима сведока, саопштених или већ осуђених саучесника у кривичном делу, као и записника о налазу и мишљењу вештака, може се по одлуци већа обавити сходном применом члана 405. овог Законика, ако сведок или вештак без законског разлога неће да да исказ на главном претресу.

Имајући у виду наведено, Врховни суд налази да су неосновани наводи захтева за заштиту законитости јавног тужиоца Врховног јавног тужилаштва којима се указује на повреду кривичног закона из члана 438. став 2. тачка 3) ЗКП у вези члана 402. став 7. и члана 406. став 1. тачка 4) ЗКП, обзиром да је одредба члана 397. став 4. ЗКП таквог карактера да даје могућност председнику већа да у сваком конкретном случају цени чињеницу да ли постоји потреба да се раније дати исказ или део исказа прочита и репродукује његов оптички или тонски снимак, као и да су на главном претресу одржаном дана 28.03.2023. године пред Апелационим судом у Београду – другостепеним судом, сви записници о ранијим исказима саслушаних сведока (ВВ и ГГ, па и ББ,) и прочитани, у складу са чланом 406. ЗКП.

Са изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 492. став 1. тачка 3) и члана 493. ЗКП захтев за заштиту законитости јавног тужиоца Врховног јавног тужилаштва Врховног јавног тужилаштва Ктз.бр. 196/24 од 02.09.2024. године делимично усвојио и утврдио да је побијаном правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Кж1-По1 9/22 од 19.04.2023. године учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) Законика о кривичном поступку у корист окривљених Радомира Марковића, Милана Радоњића, Ратка Ромића и Мирослава Курака, при томе не дирајући у правноснажност наведене пресуде, док је захтев за заштиту законитости јавног тужиоца Врховног

јавног тужилаштва Врховног јавног тужилаштва Ктз.бр. 196/24 од 02.09.2024. године у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 3) Законика о кривичном поступку, захтев одбио као неоснован у складу са одредбом члана 491. став 1. ЗКП.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа-судија
Мирољуб Томић, с.р.

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић